

**A Csomasz Tóth Kálmán születésének
100. évfordulója alkalmával szervezett
Magyar Református Egyházzenei Konferencia
zárónyilatkozata**

A Református Egyházzenei Konferencia valamennyi résztvevője Isten iránti hálaival emlékezik meg a 100 éve született Csomasz Tóth Kálmán életéről és sokirányú szolgálatáról. Énekeskönyvünk szerkesztőjét, a ritmikus-modális zsoltár-énekklés lánglelkű apostolát, a magyar reformáció énekeinek tudós feltáróját és feldolgozóját, e sajátos énekkincs európai közvetítőjét, számos tudományos és népszerű himnológiai publikáció (könyv, tanulmány, cikk) szerzőjét, a budapesti Teológia professzorát, a református kántorképző tanárát, korálkönyvünk egyik társszerzőjét, a Sztárai Társaság énekköltőjét, egészen egyszerű és egészen nagyszabású kórusművek komponistáját — magyar református egyházzenei életünk fáradhatatlan harcosát tiszteljük benne. Ránk hagyott, gazdag örökségének megőrzését és továbbépítését —Isten és egyházunk iránti felelősséggel— megtisztelő kötelességünknek tartjuk.

A jelen Református Egyházzenei Konferencia a Magyar Protestáns Irodalmi Társaság segítségével Árokháty Béla által 1937-ben szervezett Egyházzenei Konferencia folytatásaként az eltelt hosszú időszak ellenére annak szellemében, de a mai helyzetnek, elvárásoknak és az időközben megszületett tudományos eredményeknek ismeretében foglalkozott református egyházunk zenei kérdéseivel.

A konferencia kiindulópontnak tekinti a 2002. június 26-án kelt „*Tézisek a magyar református egyházzenéről*” című dokumentum szövegét (ld. Magyar Egyházzene IX [2001/2002] 317.) és az abban foglaltakat kiegészítve hangsúlyozni kívánja:

- a) a református egyházzene szolgálat jellegét;
- b) a lelkész és egyházzenesz párbeszédének fontosságát, a liturgia szakmai színvonalának biztosítása érdekében, az ahhoz méltó munkatársi kapcsolat kialakítását és megtartását;
- c) a jelenleg érvényes Egyházalkotmány kántorokra vonatkozó 60–65. paragrafusainak és egyéb törvényi szabályozásoknak felülvizsgálatát, szükség szerinti bővítését és újabb törvényi keret kidolgozását, kántorképzési szabályzat és egyházzenei törvény megalkotását;
- d) a missziói gyülekezetek fokozottabb egyházzenei megsegítését.

A konferencia fontosnak ítéli az elhangzott tudományos előadások eredményeinek széles körben történő ismertetését, a felvetett témák és kérdések további vizsgálatát és a magyar református egyházzene jövőbeni fejlesztésének érdekében teendő előrelépések megtételét.

A Konferencia valamennyi résztvevője nevében köszönetünket fejezzük ki a Magyarországi Református Egyház Zsinata Elnökségének, mely kezdettől támogatta a tervet. Köszönjük a többi szervezet (Református Egyházzeneszkek Munkaközössége, Pápai Református Kollégium Gimnáziuma, Pápai Református Teológiai Akadémia) hatékony közreműködését, valamint a Magyarországi Református Egyház országos egyházzenei előadójának: Bódiss Tamásnak és munkatársainak a konferencia példásan gondos, szakszerű előkészítését és lebonyolítását.

Pápa, 2002. november 3.

Beszámoló a konferencia eseményeiről

2002. november 1–3. között Református Egyházzenei Konferenciának adott otthont a Pápai Református Kollégium Gimnáziuma. A konferenciát Csomasz Tóth Kálmán születésének 100. évfordulója tiszteletére a Zsinat Elnöksége megbízásából *Bódiss Tamás* országos egyházzenei előadó szervezte a Református Egyházzeneszkek Munkaközössége, a Pápai Református Gimnázium és a Pápai Teológiai Akadémia közreműködésével. A rendezvényre az ország minden részéből és a határon túlról is érkeztek résztvevők, összesen mintegy 180 fő, köztük Csomasz Tóth Kálmán családja, hozzátartozói is szép számban.

A konferenciát énekes áhítat keretében *Márkus Mihály*, a Dunántúli Református Egyházkerület püspöke nyitotta meg, majd Csomasz Tóth Kálmánra emlékező, munkásságát értékelő előadások következtek. *Hamar István* lelkipásztor, mint egykori tanítvány emlékezett mestere egyházon belül végzett zenei munkásságáról. *Dobszay László* zenetörténész elismerő szavakkal szólt a zenetudós Csomasz Tóth Kálmánról, akinek „kutató vadászszenvedélye” nyomán áll előttünk többek között a XVI. század magyar dallamainak máig felül nem múlt összefoglaló monográfiája. *Szentmártoni Szabó Géza* az irodalomtörténész szemszögéből méltatta az ünnepeltet, végül *Fekete Csaba*, a Debreceni Kollégiumi Nagykönyvtár munkatársa beszélt Hasper és Csomasz Tóth Kálmán levelezéséről, akinek munkásságát nemcsak az elhangzott előadások ismertették széleskörűen, hanem a Tapolcafőn és a budapesti Ráday Levéltárban őrzött hagyaték anyagából a pápai Református Egyházkerületi Könyvtár segítségével megrendezett kiállítás is. Az első nap eseményeit a pápai temetőben, illetve Tapolcafőn, a szülőháznál történt koszorúzás tette ünnepélyessé, valamint a tapolcafői református templomban tartott hangverseny, melynek előadói: *Kobzos Kiss Tamás* XVI–XVII. századi énekekből, a Székesfehérvárról érkezett Csomasz Tóth Kálmán Énekkar pedig főleg névadója gyülekezeti énekfeldolgozásaiból válogatott műsorral szolgáltak, *Apostol Pál*, a helyi gyülekezet lelkésze pedig meleg szavakkal méltatta egykori mesterét.

A konferencia második napját a Zürichből érkezett református lelkész: *Hans Jürg Stefan* előadása nyitotta meg, melyben a német-svájci református isten-